

Záróvizsgatételek alapképzésen a 2023–2024-es egyetemi tanévben Didaktikai Teológia Intézet Kolozsvár

Az alapképzésen (BA) végzős egyetemi hallgatók az alábbi általános és speciális tételekből, a megadott könyvszét alapján készülnek, és a vizsgán tanúságot tesznek a teológiában szerzett általános tájékozottságukról.

A vizsgára készülve a hallgatók az ajánlott irodalom alapján önállóan kidolgozzák a tételleket, arra törekedve, hogy átfogó képet alkossanak a teológia nagy kérdéseiről, és elsajátítsák az egyes témák lényegét. Nem ajánlott az előző években a hallgatók körében terjesztett kidolgozott tételek használata, mivel azokban több hiba, hiányosság és pontatlanság van, ezért azok, akik ezek alapján készülnek, hátrányos helyzetbe kerülnek a vizsgán.

Általános teológiai tételek

1) Teremtés és beteljesedés

- **A teremtéstörténetek sajátos mondanivalója: a teremtő Isten, a teremtés, az ember (a teremtett világ, az ember: istenképeség, férfi és nő, ember és környezete, az ember feladata)**

Könyvszét:

SATTLER, Dorothea – SCHNEIDER, Theodor: *Teremtéstan*, in: Schneider, Theodor (szerk.): *A dogmatika kézikönyve I*, Budapest 1997, 165–173.

ZAMFIR Korinna: *Ószövetségi exegézis*, Kolozsvár 2020 (elektronikus jegyzet), 17, 21–29.

- **A keresztény teremtéstan és a tudományos eredmények viszonya**

Könyvszét:

SATTLER, Dorothea – SCHNEIDER, Theodor: *Teremtéstan*, in: Schneider, Theodor (szerk.): *A dogmatika kézikönyve I*, Budapest 1997, 203–215.

- **A szenvedés és a rossz kérdése**

Könyvszét:

VIK János: *A szenvedés az ateizmus sarkköve? Avagy az istenhívő a vádlottak padján*, in: Vik János: *Reflexiók a hitről. Kérdések, érvek és ellenvetések az alapvető hittudomány tárgykörében*, Kolozsvár 2017, 121–132.

- **A sztoicizmus etikája – a természettörvény**
Könyvészet:
HOLLÓ László: *Isten csodálatos üdvösségedagógiája. Alapvető erkölcssteológia*, Kolozsvár 2007, 30–40.
- **A teremtés isteni dinamikája: a liturgikus év**
Könyvészet:
NÓDA Mózes: *Liturgika*, Kolozsvár 2009, 135–139.
RADÓ Polikárp: *Az egyházi év*, Pannonhalma 1998, 9–20.

2) Isten az emberiség történetében

- **Megismerhető-e Isten? A kinyilatkoztatás hitének megismeréstani aspektusai.**
Könyvészet:
VIK János: *Reflexiók a hitről. Kérdések, érvek és ellenvetések az alapvető hittudomány tárgykörében*, Kolozsvár 2017, 133–149.
- **A magát kinyilatkoztató Isten**
Könyvészet:
SATTLER, Dorothea – SCHNEIDER, Theodor: *Istentan*, in: Schneider, Theodor (szerk.): *A dogmatika kézikönyve I*, Budapest 1997, 60–62, 72–80.
- **A szentháromságos Isten megismerésének fogalomrendszerének alakulása**
Könyvészet:
WERBICK, Jürgen: *Szentháromságtan*, in: Schneider, Theodor (szerk.): *A dogmatika kézikönyve II*, Budapest 1997, 510-528.
- **A II. vatikáni zsinat jelentősége**
Könyvészet:
NÓDA Mózes: *A II. vatikáni zsinat recepciója a gyulafehérvári egyházmegyében*, Vigilia 2 (2014), 100–109.
- **Az erkölcsiség objektív megismerési normája: az erkölcsi törvény**
Könyvészet:
HOLLÓ László: *Isten csodálatos üdvösségedagógiája. Alapvető erkölcssteológia*, Kolozsvár 2007, 141–148, 151–160.

3) Jézus a Krisztus

- **A Názáreti Jézustól Krisztusig**
Könyvészet:
GNILKA, Joachim: *A Názáreti Jézus*, Budapest 2001, 300–319.
KESSLER, Hans: *Krisztológia (Bibliai alapok)*, in: Schneider, Theodor (szerk.): *A dogmatika kézikönyve I*, Budapest 1997, 273–274, 277, 279–291, 292–295, 309–312.
- **Krisztológiai eretnekségek a 4. és 5. században**
Könyvészet:

DEÁK Viktória Hedvig: *Egyháztörténelem I.*, Budapest 2005, 40–42, 50–51.

- **A Krisztus-kérdés a mai teológiában.**

Könyvészet:

Hans KESSLER: Krisztológia, in: Schneider, Theodor (szerk.): *A dogmatika kézikönyve I*, Budapest 1997, 396-408.

- **Egyházon kívül nincs üdvösség? Avagy tájékozódás a vallások teológiája területén**

Könyvészet:

VIK János: *Reflexiók a hitről. Kérdések, érvek és ellenvetések az alapvető hittudományt tárgykörében*, Kolozsvár 2017, 167–177.

- **Az emberszeretet evangéliumi normája és a szeretet dilemmái**

Könyvészet:

BODA László: *Isten országa közöttünk*, Budapest 1993, 113–119.

- **Istenhez hasonlóan az ember mellett lenni**

Könyvészet:

NEUNER, Peter – ZULEHNER, Paul M.: *Jöjjön el a te országod. Gyakorlati egyháztan*, Kolozsvár 2014, 190–201.

4) Az Egyház Istentől kapott küldetése

- **Isten Országáé és az újszövetségi egyházmodellek**

Könyvészet:

BROWN, Raymond E. – OSIEK, Carolyn – PERKINS, Pheme: *A korai egyház*, in: Brown, Raymond E. – Fitzmyer, Joseph A. – Murphy, Roland E. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár III*, Budapest 2003, 489–499.

WIEDENHOFER, Siegfried: *Ekkléziológia*, in: Schneider, Theodor (szerk.): *A dogmatika kézikönyve II*, Budapest 1997, 63–73.

- **Az Egyház ismertető jegyei**

Könyvészet:

KRÁNITZ Mihály: *Az Egyház. Alapvető hittan III*, Budapest 1999, 140–148, 151–158.

- **A szentség alapvető jellegzetességei; fogalmi pontosítások**

Könyvészet:

Franz-Josef NOCKE: *Általános szentségtan*, (ford. Varga B. József), in: Schneider, Theodor (szerk.): *A dogmatika kézikönyve II*, Budapest 2000, 218–232.

- **Egyházépítés (ekkleziogenezis). Ma: A kairosz. Az egyház szerepe a kultúra és a társadalom alakításában.**

Könyvészet:

NEUNER, Peter – ZULEHNER, Paul M.: *Jöjjön el a te országod. Gyakorlati egyháztan*, Kolozsvár 2014, 133–150.

- **Az Egyház – az erkölcszsteológia normája és hordozója**

Könyvészet:

HOLLÓ László: *Isten csodálatos üdvösségpedagógiája. Alapvető erkölcszsteológia*, Kolozsvár 2007, 202–210.

5) A keresztény ember

- **A kora keresztény életideál: a Krisztust követő, szeretetben élő ember**
Könyvészet:
GNILKA, Joachim: *A Názáreti Jézus*, Budapest 2001, 207–208, 213–214, 272–273, 277–278, 280–287, 289, 294–295.
- **A kiengesztelődés szentségi formája**
Könyvészet:
HOLLÓ László: *Isten csodálatos üdvösségpedagógiája. Alapvető erkölcssteológia*, Kolozsvár 2007, 245–256.
- **A természetes és a jogi személyek**
Könyvészet:
ERDŐ Péter: *Egyházjog*, Budapest é. n., 99–111.
- **Keresztény közösségek létrehozása: Jézus nyomában**
Könyvészet:
Peter NEUNER – ZULEHNER, Paul M.: *Jöjjön el a te országod. Gyakorlati egyháztan*, Kolozsvár 2014, 167–183, 186–190.
- **A lelki élet teológiája: Isten önközlő szeretete és az ember válasza**
Könyvészet:
BERAN Ferenc: *A lelki élet teológiája*, Budapest 2016, 80–98.

Speciális teológiai tételek

Didaktikai teológia szak

1) A szentmise

- **A szentmise liturgiája**
- **Az eukarisztia ünneplése és tisztelete**
- **Az eukarisztia tiszteletének különböző formái**
Könyvészet:
NÓDA Mózes: *Liturgika*, Kolozsvár 2009, 91–107.
Nóda Mózes: *Élő liturgia*. A II. vatikáni zsinatot megelőző liturgikus megújulás és hatása az erdélyi egyházmegye liturgikus életére, Szent István Társulat – Verbum, Budapest – Kolozsvár 2012, 90–103.

2) Házassági akadályok

- **A házassági akadályok általában**
- **Felmentés az akadályok alól**
- **Az egyes érvénytelenítő akadályok**

Könyvészet:

Az egyházi törvénykönyv. A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal (szerk. Erdő Péter), Budapest é. n. 1047. k. – 1049. k.; 1073. k. – 1094. k.

ERDŐ Péter: *Egyházjog*, Budapest é. n., 415–433.

RENCSIK István: *Egyházi törvényhozás. Általános szabályok. Házasságjog*, Kolozsvár 1993, 132–147.

3) A názáreti Jézustól Isten Fiáig

Nikaia előtti krisztológiák: a természetek kérdése

Nikaia krisztológiája: az egylényegűség kérdése

Nikaia után: a krisztológia helye a szentháromságtanban

Könyvészet:

KESSLER, Hans: Jézus Krisztus – az élet útja, in: Schneider, Theodor (szerk.): A dogmatika kézikönyve I, Budapest 1997, 343-362

WERBICK, Jürgen: Szentháromságtan, in: Schneider, Theodor (szerk.): A dogmatika kézikönyve II, Budapest 1997, 520–528.

4) Teológiai útkeresés, sajátos életformák, jámborság, liturgikus sokszínűség a kora kereszténységben.

- **Teológiai útkeresés (gnózis, dokétista krisztológia)** MARKSCHIES, Christoph, *A gnózis*, SZIT, Budapest 2011, 31–32, 70, 99–101, 104–110.
- **Sajátos életformák (aszketizmus, enkratizmus),**
ZAMFIR Korinna, *Kora keresztény eukharishtiák és közösségi identitások az apokrif cselekedetek tükrében*, in: Ünneplő ember a közösségben. Baráti köszöntőkötet Nóda Mózes tiszteletére. Szerk. Bodó Márta, Csonta István, Lukács Ottilia, Zamfir Korinna, SZIT – Verbum, Budapest – Kolozsvár 2019, 330–336, 346–349.
- **Sajátos jámborság: korai Mária-tisztelet (Jakab-protoevangélium) és spiritualitás (Tamás mondások evangéliuma)**
BROWN, Raymond E. – PERKINS, PHEME – SALDARINI, Anthony J.: *Apokrifek. Holt-tengeri tekercsek, Egyéb zsidó irodalom*, in: Brown, Raymond E. – Fitzmyer, Joseph A. – Murphy, Roland E. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár III*, Szent Jeromos Társulat, Budapest 2003, 90–91. (csak Jakab protoevangéliuma és a mondások evangéliumai közül Tamás evangéliuma)

5) A keresztény spiritualitás története

- **Az Újkor lelkiisége**
- **A Legújabb Kor lelkiisége**
- **A Jelenkor lelkiisége**

Könyvészet:

BERAN Ferenc: *A lelki élet teológiája*, Budapest 2016, 50–78.